Påskebranden 2012

On Easter Sunday, April 8, 2012, my sister Malene Houdorf Madsen, her husbond Hans van't Veer, their two daugthers Nanna and Sarah, their dog Hubert and two of their friends Marie and Mikkel died in a housefire in a cottage in Sweden.
Acccording to articles that I have read, it is very rare that more than two persons die in a fire.
My goal with this project written in Danish is to look into the possible reasons of this particular fire.

Kisterne ved bisættelsen af Malene, Hans, Nanna og Sarah 25. maj 2012 i Ballerup kirke.

Indledning

Min søster Malene Houdorf Madsen (38), hendes mand Hans van't Veer (39) og deres to døtre Nanna (8) og Sarah van't Veer (6) omkom alle påskedag den 8. april 2012, efter en brand i et sommerhus (ødegård) i Sverige. Ved ulykken omkom også deres hund samt to venner.

Jeg har skrevet denne artikel for at forlige mig med det faktum at min søster og hendes mand, børn og hund er omkommet i en brandulykke sammen med to venner. Det har jeg valgt at gøre ved at gennemgå de ting vi ved om ulykken, samt ved at fundere over hvad der mon præcist var grunden til, at det gik så forfærdeligt galt. Vi finder aldrig ud af, hvad der præcis var årsagen, vi kan kun se på de muligheder der er.

Artiklen kan måske virke lidt teknisk visse steder, men det har været nødvendigt for at prøve at få et overblik over, hvad der egentligt skete ved ulykken. En yderligere grund til dette er, at folk der ikke kendte de omkomne personligt også bør kunne få et udbytte af at læse artiklen, da den forhåbentligt

indeholder nogle generelle informationer om brandulykker.

Malene og Hans' bryllup 2006

Baggrund

Malene læste til pædagog på Ballerup seminarium, der har lokaler i Skovlunde. Uddannelsen har i dag skiftet navn til "Pædagoguddannelsen Storkøbenhavn". Hun startede med at læse der i slutningen af 1990′erne, og her mødte hun blandt andre to pædagogstuderende. Hans Van't Veer, som hun senere blev gift med samt Marie Sofie Germannsen, som hun skrev flere opgaver sammen med, blandt andet hovedopgaven. Marie blev senere gift med Mikkel Keiser-Nielsen og tog hans efternavn. De omkom også begge i branden, og blev bisat 15. juni 2012 i Roskilde domkirke. Malene og Hans flyttede til Sverige i 2008. De havde købt et hus udenfor Munka-Ljungby, nordøst for Helsingborg tæt ved Ängelholm. De købte huset i Sverige da man fik mere hus for pengene end i Danmark på det tidspunkt. Huset havde tidligere været en arbejderbolig under Össjö Boställe, den

store gård som ligger for enden af vejen, hvor familiens hus lå. Børnene Nanna og Sarah gik på Össjö skole i Munka-Ljungby.Malene arbejdede på Kronborghus i Helsingør, som er et sted for folk med varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Hans arbejdede i skolefritidsordningen i Espergærde. De havde to biler, og pendlede hver især et par timer om dagen. Marie Sofie arbejdede med afvænning i Ballerup. Mikkel var topkapper som betyder, at man klatrer op i træer og fælder dem fra toppen og ned.

Malene, Hans, Nanna og Sarah 2011

På et tidspunkt boede Malene og Hans i et rækkehus i Ganløse. Her havde de også en brandulykke, hvor der dog ikke var nogen personskade. Der skete kun ren materiel skade.Malene vågnede en nat op ved hun hørte, at der var en ukendt lyd. Hverken Hans eller børnene havde hørt noget, de var ikke vågnet. Malene troede, at lyden kom fra køleskabet, fordi døren ikke var ordentligt lukket. Det er imidlertid ikke køleskabet, men en røgalarm. Hun vækkede Hans, og det viste sig at hele stuen var fuld af røg. De havde haft fyret op i pejsen, og røgspjældet havde ikke været ordentligt åbent.

Hele stuen havde taget skade af røgen. Døren til soveværelset var lukket, og det var døren til stuen også. Heldigvis havde de røgalarmer som virkede.
Familien flyttede som nævnt herover senere til Munka Ljungby i Sverige, og Malene talte om at de skulle have installeret flere brandalarmer i deres nye hus. Det skulle være brandalarmer der kunne kommunikere med hinanden således, at hvis bare en enkelt af alarmerne detekterede røg, så ville de alle sammen alarmere. Det var skæbnens ironi, at familien senere tog på ødegårdsferie i Tidaholm og så omkom dér i en brand. Malene passede altid på med åben ild og havde flere røgalarmer i sit hjem.

Ulykken

Et rødt svensk træsommerhus eller ødegård som blev kaldt »Gammal Stugan« blev bygget af frihedskæmperen Hans Keiser-Nielsen i 1963, og var ejet af hans 4 børn i fællesskab. Ødegården blev brugt til fester og ferier. Den rødmalede ødegård lå udenfor landsbyen Härja, syd for Tidaholm i Sverige. Der var hverken elektricitet eller varme indlagt. Tidaholm ligger i nærheden af Hornborgasjön, hvor tusindvis af traner lander hvert år omkring maj måned, som midlertidigt stop, inden de trækker videre syd på.
Skærtorsdag mødtes Malene og Hans og børnene med Malenes veninde Kristina og hendes svenske mand, der også hedder Hans. De spiste sammen en let påskefrokost, hvorefter Malene og hendes familie tog afsted og kørte nord på, længere op i Sverige. Hen under aftenen ankom Malene, Hans og børnene til Ødegården ved Tidaholm, hvor Mikkel og Marie allerede var ankommet. De overnattede alle natten til langfredag samt natten til lørdag og det gik fint. Naboen Ingemar Andersson så dem hente vand fra hans brønd, som de plejede at gøre.
Naboen luftede sin hund omkring kl. et om natten til påskesøndag og bemærkede ikke noget specielt. Han luftede igen sin hund omkring kl. 7 og heller ikke ved denne lejlighed bemærkede han noget. Vinden havde kastet røgen mod skoven, væk fra naboerne. Ved ni-tiden ser naboens datter ude af vinduet og udtaler, at det er mærkeligt, at det røde hus, som plejer at ligge på bakketoppen, nu er hvidt. Naboen skynder sig derefter op til brandtomten, imens han håber, at alle husets beboer

havde forladt det inden branden brød ud. Da han får øje på bilerne der stadig holder ved brandstedet, er han klar over at beboerne alle er omkommet.
Kun husets to skorstene stod tilbage, efter at branden havde raseret. Alt andet var brændt ned og styrtet sammen. Naboen havde ringet 112, og brandfolkene kom til brandstedet om formiddagen. De slukkede de gløder, der var tilbage og brugte flere timer på at køle brandstedet ned med vand, så politiets teknikere fra Falköping først henunder aften kunne begynde at lede efter spor af omkomne og forsøge at finde årsagen til branden. De fandt lysestager og tegn på at der havde været tændt godt op i kaminen, da det frøs -10 C udenfor om natten. Der var både en kakkelovn og en åben pejs. De finder 6 stærkt forkullede lig af mennesker, de var omkommet i deres senge, samt et hundelig.
To biler var parkeret foran ødegården. Den mørke Kia var indregistreret som tilhørende Hans van't Veer. Den danskindregistrede hvide Toyota tilhørte Mikkel og Marie.

Nogle af de pårørende hører i radioen, at der har været en alvorlig brand i Tidaholm. De ringer til Malene og Hans mobiltelefoner, men telefonerne bliver ikke taget. Pårørende til de omkomne bliver underrettet af politiet. Søskende til såvel Hans og Mikkel rejser frem til brandtomten, hvor de taler med svensk politi fra Falköping. De nærmere undersøgelser viser at der ikke er tale om mordbrand. Der er altså ikke sket en forbrydelse. Rent rutinemæssigt har teknikerne undersøgt om det var mordbrand, det gør man altid ved den slags brande helt rutinemæssigt. De seks omkomne mennesker blev fundet i deres senge som stærkt forkullede lig. Det var tale om senge, da springfjederne fra sengene lå under kroppene. Hans lå med Nanna og Sarah i stueetagen, hvorimod Malene lå på første sal sammen med Marie og Mikkel. Hunden Hubert lå i stueetagen ved døren. Brandefterforskere påpeger, at der muligvis er tale om en ulmebrand (glødebrand), hvor branden først har ulmet og udviklet giftgasser, som har dræbt alle i huset, hvorefter branden har udviklet sig videre og brændt hele hytten ned. Det er uvist, om der var røgalarmer i hytten, og hvis der var, fungerede den/de så?. De omkomne har sandsynligvis slet ikke opdaget at der var brand, for ingen har bevæget sig ud af sine senge, selvom der var adskillige vinduer, både i stuen og ovenpå, som man kunne have undsluppet gennem. Selv hunden Hubert har næppe reageret på giftgasserne, selvom den kunne fungere som vagthund. Der bliver fundet en gasflaske, men den anses ikke som årsag til ulykken. Det er et problem at branden har slettet mange spor, da alt, bortset fra de to skorstene, er brændt helt ned.
Ligresterne blev sendt til Rättsmedicinalverket i Göteborg. Her blev de døde identificeret ved hjælp af DNA og tandkort, og det blev bekræftet den 30. april 2012 at det blandt andre var Malene, Hans, Nanna og Sarah som var omkommet i hytten.

Almindelige brandårsager

I det følgende har jeg skrevet nogle ting som man skal være opmærksom på når man fyrer med åben ild. Senere vil jeg se på hvad for årsager der kan have ligget til grund for branden.
Skorstenen skal efterses jævnligt, og når den skal renses, så må man absolut ikke støvsuge den. Der kan være gløder meget længe efter at den har været i brug. Det er lovpligtigt at få godkendt installationen hos en skorstenfejer. Det er vigtigt at forholdene er korrekte omkring brændeovnen, der skal være helt frit rundt om ovnen, og den skal stå på et ubrændbart materiale. Men det er også meget afgørende at være dygtig til at fyre op i ovnen, for gøres det forkert, kan det medføre brand. Et gnistfang foran ildstedet kan forhindre, at gløder springer ud og antænder inventaret.
Strålevarmen kan antænde møbler, papir og andet, selvom det ikke er i direkte kontakt med ilden.
En brand kan også opstå på baggrund af overophedning i selve brændeovnen.
Man skal passe på ikke at fylde for meget brænde i ovnen og derefter skrue helt ned for luften, fordi man tror at man kan holde ilden i gang hele natten.
Det kan ikke lade sig gøre, men til gengæld afsætter man en masse sod i skorstenen og når man så en kold dag fyrer rigtig godt op i ovnen og giver den en stor mængde luft, så kan varmen antænde den sod, der sidder fast i skorstenen. Forurenet, malet eller fugtigt brænde bør heller ikke bruges, da dette også bidrager til tilsodning, som kan være farlig. Hvis man er i tvivl, så bør man gå ud og se på den røg, der stiger op fra skorstenen, fordi hvis den er næsten usynlig, så fyres der på den rigtige måde.

Asken skal håndteres på en korrekt måde, der kan nemlig være gløder i asken i op til et helt døgn, så der bør bruges en metalspand i stedet for papirkurven. Man skal også huske at skifte batterier i røgalarmer, inden de bliver for gamle og være opmærksom på, at røgalarmers levetid højst er 10 år.

Man bør teste røgalarmen jævnligt.
Som regel er det ikke flammerne der dræber folk i en brand, men derimod røgen og de giftige luftarter, der er i den. Det drejer sig især om kulilte (carbonmonooxid) og cyanid. De røde blodlegemer transporterer ilt (oxygen) rundt til kroppens celler, og luftarter som kulilte og cyanid binder sig til de røde blodlegemer, der hvor ilten skulle have siddet. Cellerne bliver så ikke iltet, og man kvæles. I de værste tilfælde mister man bevisthedern indenfor 3 minutter, hvorefter døden hurtigt indtræder. Man går fra søvn over bevidstløshed til død. Er man direkte midt i flammerne og røgen, så kan man også blive kvalt, da den varme røg vil irritere slimhinderne i svælget, som kan svulme op, så der blokeres for luftvejene. Sker det mens man sover, vil den varme røg irritere svælget så voldsomt, at man kortvarigt vågner op, inden man atter mister bevidstheden og dør. Selvom det er i den anden ende af boligen det brænder, så fyldes luften i hele boligen af kulilte og eventuelt cyanid, som hverken kan lugtes eller smages.
Før i tiden skete der mange ulykker med kulilte, ved brænding af træ i kakkelovne. Kulilte har omtrent den samme vægtfylde som atmosfærisk luft og fordeles derfor jævnt i et rum. Gassen kræver stadig med jævne mellemrum dødsofre herhjemme. Oftest på grund af en tilstoppet skorsten, som forhindrer udluftning fra fyret eller pejsen. Langsomt mister man bevidstheden, og til sidst dør man af forgiftningen. Det sker også, selvom der ikke opstår brand i huset.
Cyanid er, på samme måde som kulilte, en kvælende gas, der forhindrer ilt i at blive transporteret rundt til cellerne. En boligs inventar kan indeholde forskellige kunststoffer, som vinyl eller skumplast, eller et naturprodukt som uld, som ved brand kan danne cyanid.
Man har ikke mere end ca. halvandet minut til at komme ud af en brændende bygning, ellers er røgen blevet for kraftig. Derfor er det så vigtigt, at der er en eller flere røgalarmer, som vel og mærke virker. Det er uklart om der var installeret nogen fungerende røgalarmer i hytten. Pårørende til Mikkel siger at der var en røgalarm, hvorimod politiets teknikere hævder at der ikke var nogen røgalarmer.I sommerhuse bruger man mere åben ild end i helårshuse, det er en del af hyggen. Man griller, tænder op i kaminen eller pejsen og tænder mange levende lys. Det forøger risikoen for brand.

Hvad startede branden?
Der er flere mulige årsager til at branden kunne opstå.

Én årsag kunne være et glemt stearinlys der ikke har været helt slukket eller et stearinlys uden vægestop. Man har måske haft det hyggeligt med levende lys, og har så ikke senere fået dem slukket ordentligt.

Det kan også være en gnist, som måske er sprunget op under taget eller ud på et møbel og derved antændt ild.

Vi ved, at Mikkel røg, fordi han holder en cigaret på et privatfoto, som Ekstra Bladet viste kort efter ulykken. Jeg ved, at Malene var festryger, men ikke røg til daglig. Så det kan have været en tændt cigaret, hvor asken fra den kan have antændt ild i et møbel eller lignende. Spørgsmålet er om de undlod at ryge i hytten, af hensyn til børnene og Hans som var ikke-ryger og havde problemer med astma og allergi. Hans brugte en inhalator med medicin og den havde han ikke taget med ind i hytten. Den lå i bilen.

Branden kan også været startet langsomt ved at den lige så stille har ulmet, altså brændt langsomt. Når temperaturen i hytten er blevet tilstrækkelig høj fordi det ulmer, så kan et vindue pludseligt springe, og der kan komme meget mere ilt til branden som så flammer meget op, og brænder hele huset ned på ganske kort tid. Et sprængt vindue blev da også fundet på brandstedet, de andre vinduer var smeltet.

De har muligvis ikke åbnet nok op for spjældet ved ildstedet, så der er kommet for lidt luft til, hvilket kan have medført udvikling af kulilte. Der blev fyret kraftigt op med brænde, hvilket kan have medført en overophedning. Måske har de fået lidt at drikke, så de ikke var så opmærksomme og påpasselige. Det var deres sidste aften i hytten og dagen efter skulle de hjem.

Eftertiden

Med mellemrum sker der større tragedier hvor flere personer omkommer. Her er nogle andre eksempler. I 2012 druknede 4 unge danske mænd i en kæntreulykke i Norge. Samme år blev en dansk familie bestående af far, mor og to døtre dræbt da deres bil blev torpederet af en litauer som også omkom. Senest er 3 søstre på 13, 9 og 6 år fra Hee ved Ringkøbing blevet dræbt ved at store halmballer faldt ned over dem. Tragedier af den størrelse sker heldigvis sjældent, og jeg havde aldrig troet at jeg skulle have nogen forbindelse til nogen af dem. Det er meget få mennesker der kender nogle personligt som er omkommet i en sådan tragedie, men nu er jeg desværre en af disse pårørene.
Hvis man kommer frem til brandtomten i dag, så er der næsten intet tilbage, der kan vise at der her lå et hus, hvor så mange fandt døden. Kun de to skorstene samt en anden mindre bygning står tilbage, ellers har ilden ødelagt stort set alt. Det bliver vel på et tidspunkt revet ned, og så er der intet tilbage.

Det kan undre at de alle sov ind i døden, og der ikke havde været bare en enkelt person der skulle op og på toilettet, have trukket lidt frisk luft, og dermed redde de andre.
Det er nok bedst for de omkomne at de alle er døde. Tænk hvis nogle havde overlevet og skulle opleve, at de andre var døde og selv leve med det. Så havde vi ganske vist ikke mistet så mange, vi havde haft nogle tilbage, men det ville havde været helt forfærdeligt for de overlevende. Det er barskt at skulle stille det sådan op. Hvorfor passede de voksne ikke bedre på med ilden, kan man spørge sig selv om. Da vi ikke ved hvad der præcis skete, så ved vi heller ikke om det kunne have været undgået. Det var meget uheldigt at det var så koldt i de påskedage. Det kan undre at Malene og Hans, sammen med deres børn, vil op og overnatter i en hytte uden indlagt el og vand, når det fryser -10 grader udenfor. Grunden var måske at de var ved at få renoveret deres hus og havde muligvis behov for at komme lidt væk fra det, og desuden var det påskeferie. Når de nu var hjemmefra, og måske havde fået lidt at drikke, så tog de paraderne ned og passede måske ikke så godt på, som ellers. Dem som kendte familien vidste at Malene og Hans, ofte var på farten, var meget sammen med andre voksne i deres fritid, og havde børnene med overalt.

Det er et totalt unødvendigt spild af liv. Familien var meget social og udadvendt, havde adskillige venner og vil blive husket og mindet af mange. De vil ikke blive glemt.
Den 25. maj 2012 blev Malene, Hans, Nanna og Sarah bisat i Ballerup kirke, og urnerne blev nedsænket den 14. juni på kirkegården ved Skovvejskirken i Ballerup. I ca. 4 måneder derefter kunne man stadig høre stemmerne fra Malene og Hans på deres telefonsvarere, hvorefter de forsvandt.

Bjørn Houdorf
4. September 2012

Malene på Ängelholm station 2009